

ŽELJKA ČELIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za istočnoslavenske jezike i književnosti

Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb

zcelic@ffzg.hr

KOLUMBOVO POVRĆE U HRVATSKOME I RUSKOME JEZIKU

Zemljopisno porijeklo najrasprostranjenijega povrća koje je Kristofor Kolumbo prenio na europsko tlo¹ jest sjevernoameričko, centralnoameričko i južnoameričko. Kontaktološka teorija potvrđuje jezično posuđivanje riječi (naziva botaničkih vrsta) uz preuzeti objekt. Tako su i nazivi Kolumbova povrća posuđenice u hrvatskome i ruskome jeziku. Usporedit ćemo u radu njihove nazive u dvama slavenskim jezicima, odrediti jesu li posuđenice kalkirane, utvrditi jezik koji je utjecao na kalkiranje, kao i to jesu li kalkirane sa slavenskim korijenom ili su adaptirane (i kako se to adaptiranje očituje na fonološkoj i morfološkoj razini).

KLJUČNE RIJEČI: *fonološka adaptacija, hrvatski jezik, kalk, morfološka adaptacija, posuđenice, ruski jezik*

1. KULINARSKI LINGVOKULTUROLOŠKI ASPEKT KOLUMBOVA POVRĆA

Rad je potaknut inflacijom kulinarskih emisija na javnoj televiziji i privatnim televizijama u Republici Hrvatskoj.² Neovisno o tome jesu li emisije licencirane ili izvorne, kulinarska bi terminologija trebala biti ujednačena kao dio standardnoga hrvatskog jezika. Botaničke vrste dio su kulinarske terminologije te one, osim

¹ "The Columbian Exchange or Grand Exchange refers to the widespread transfer of animals, plants, culture, human populations, communicable diseases, technology and ideas between the American and Afro-Eurasian hemispheres in the 15th and 16th centuries, related to European colonization and trade (including African/American slave trade) after Christopher Columbus' 1492 voyage." (http://en.wikipedia.org/wiki/Columbian_Exchange; 26. 3. 2015.) / Колумбов обмен.

² Situacija u Rusiji ne zaostaje za hrvatskom situacijom: "Мне кажется, кулинарные передачи на телеканалах по количеству могут соперничать только с передачами про ремонт, которые тоже есть на каждом канале, а иногда и не по одной. Видимо, больше всего мы любим поесть и сделать ремонт своими руками." (<http://www.bolshoyvopros.ru/questions/181736>).

Usp. uvodni dio u zborniku radova iz područja teorije književnosti posvećen temi gladi i prejedanja u ruskoj i sovjetskoj književnosti: "Zbornik ne govori niti o popularnosti kuhanja, o privlačnosti hrane i kulinskog umijeća u današnjim medijima. Neće govoriti o brojnim televizijskim emisijama koje reklamiraju pripremu razolikih jela, udomaćuju daleku i nepoznatu kuhinju, egzotično voće i povrće ili začine koji mijenjaju okus hrani. Neće govoriti o popularnim kuharicama, koje sve više pišu javne osobe ne bi li nam prodale nove recepte ili preporučile adekvatan način prehrane." (Vojvodić 2010: 10).

svojega usustavljenog latinskog termina³, u hrvatskome i ruskome jeziku mogu biti riječi s općeslavenskim korijenom, kao što je slučaj s hrvatskim i ruskim nazivom za *allium* (češnjak – чеснок).

U hrvatskome i ruskome jeziku postoje posuđenice koje označavaju rasprostranjene živežne namirnice, no one ne moraju biti na identičan način adaptirane, usp. riječ *musa*, odnosno *banana* – банан (u hrvatskome ženskoga roda – u ruskome muškoga); i prevedenice – *helianthus*, hrv. *suncokret* (riječ oblikovana interfiksacijom), rus. *подсолнечник* (riječ oblikovana prefiksacijom i sufiksacijom). Hrvatski standardni jezik upotrebljava prevedenice prema načelu purifikacije⁴, kao što je to slučaj s riječi *rajčica*. Prevedenice češće postaju dio standardnoga hrvatskog jezika (kao općeprihvaćena spomenuta riječ *suncokret* /*helianthus*/)⁵, nego što je to slučaj s fonološki i morfološki adaptiranim posuđenicama. Te se posuđenice mogu okarakterizirati kao regionalizmi, koji mogu postati dio standardnoga hrvatskog jezika, kao što je slučaj s turcizmom *patlidžan*, uz postojeći talijanizam *balancan/melancan*⁶, koji ostaje regionalizam u Primorju i Dalmaciji i ne ulazi u standardni jezik, ali je prisutan u kulinarškoj terminologiji; ili se mogu okarakterizirati kao dijalektizmi: *rajčica* će u priobalju biti *pomidor*⁷ ili *poma*, dok će u svim drugim dijelovima Hrvatske biti *paradajz*.

Kulinarski su regionalizmi u hrvatskome jeziku porijeklom germanizmi, hungarizmi, talijanizmi i turcizmi. Germanizmi i talijanizmi regionalno su određivi – prostor njihove upotrebe odgovara povijesno-političkoj i kulturološkoj pripadnosti hrvatskih zemalja: Habsburškoj Monarhiji i talijanskim povijesnim državama. Hungarizmi kao *paprika*, *gulaš*, itd. svjetski su prihvaćeni. Turcizmi (osmanski turcizmi, balkanski turcizmi) rijetko se shvaćaju regionalizmima (karakteristični su za istočnu Hrvatsku) te su prihvaćeni kao dio standardnoga jezika. Najbolji primjer turcizma koji je ujedno kulinarski termin jest glagol *pirjati*, koji se do relativno nedavno jedini upotrebljavao u tome značenju.⁸ U suvremenom standardnom hrvatskom jeziku moguće ga je zamijeniti i germanizmom *dinstati*. Hrvatska riječ, kajkavizam *dušiti*, koja postoji i u ruskome jeziku s bezvučnim početnim suglasnikom – *myuumb*, ne uzima se u obzir, ostaje dijalektizmom, i to arhaičnim.

³ "Fitonimija nekoga jezika predstavlja jednu od onih 'zatvorenih' leksičkih klasa (...) koje su po svojoj prirodi usustavljive te ih je kao jezičnu strukturu moguće potpunije opisati i analizirati." (Vajs 2003:13).

⁴ "Hrvatski purizam: tradicija vlastitih tvorbenih mogućnosti. Hrvatski purizam ima dugu tradiciju, ali i značajne aloglotske utjecaje i u sintaksi i u leksiku: od romanizama (utjecaj latinskog, mletačkog, talijanskog, dalmatskog), grecizama, galicizama, germanizama, hungarizama, bohemizama, turcizama (orijentalizama) do danas naročito prisutnih anglicizama (...)" (Granić 2010: 72).

⁵ *Suncokret* također predstavlja Kolumbov *doprinos* prehrani staroga svijeta. "Amongst the vegetables, Jerusalem artichokes, avocados, *zucchini* or *courgettes*, tapioca, and a range of beans (kidney, butter, string, green and above all the perennial favourite, the baked bean) were soon to be found on European tables. ... the sunflower provided an important new animal feed and cooking oil." (Hume 1992: 109).

⁶ Navodimo najzastupljenije oblike.

⁷ "Međutim u našem jeziku koriste se uglavnom nazivi rajčica, paradajz i poma. Zašto? Riječ paradajz dolazi iz latinsko/germanskog *paradise* *apfel* – ili rajska jabuka. Razlog za to vjerojatno leži u njenoj sjajnoj zlatno žutoj boji – čak i talijanski naziv pomidor nam to govori." (<http://www.opgzorangrbavac.hr/sokovi/sok-od-rajce>; pristupljeno 6. 5. 2015.).

⁸ Potvrda je tomu danas opće mjesto TV kulinarskih programa emisija nekadašnje Radiotelevizije Zagreb (u sklopu JRT-a) – *Male tajne velikih majstora kuhinje*.

2. KOLUMBOVO POVRĆE NA HRVATSKOME I RUSKOME PROSTORU

Prehrambeno nasljeđe Kristofora Kolumba u Starome svijetu ističe se kao najpozitivniji aspekt njegova koloniziranja Novoga svijeta.⁹ I hrvatske su zemlje kroz povijest na različite načine prihvaćale i kultivirale povrće koje je posredno doneseno na hrvatsko tlo.¹⁰ Njegov je uzgoj do relativno nedavno ovisio isključivo o klimatskim uvjetima. Hrvatska unatoč relativno malenoj teritorijalnoj zastupljenosti ima širok spektar klimatskih pojaseva – oštru i blagu kontinentalnu i mediteransku klimu.¹¹ I tipovi su tla različiti.¹² S današnjega aspekta sve je uzgojivo (zahvaljujući staklenicama, plastenicima i navodnjavanju¹³), uključujući i nekadašnje egzote s njihovim izvornim nazivima¹⁴, bez prevedenica, uz fonološki i morfološki

⁹ "When Columbus gathered the first plants to take back with him to Barcelona, little was he aware that he was ushering in a long period of gradual change in food. The movement of new crops and raw materials from the New World to the Old which he set in track fundamentally changed the flavour of food the world over and introduced the first *nouvelle cuisine*. ... Contact with the America brought Europe face to face above all with the potato, where its subsequent introduction has been hailed as 'one of the major events in man's recent history'" (Hume 1992: 105).

¹⁰ Usp. npr. kultivaciju krumpira: "Krumpir je višegodišnja zeljasta biljka. Potječe iz peruanskih Anda u kojima se uzgajao i prije 8 000 godina. U Europu su ga donijeli španjolski istraživači u 16. stoljeću i poklonili papi Piju IV. Iz Italije se dalje proširio po cijeloj Europi, a u Hrvatsku su ga donijeli graničarski vojnici u 18. stoljeću. Krumpir je kroz povijest bio važan izvor hrane u cijeloj Europi, a naročito u Irskoj gdje je uz mlijeko predstavljao gotovo 'jedinu' hranu." (<http://www.agroklub.com/sortna-lista/povrce/krumpir-124/>; 1. 4. 2015.).

¹¹ Prema podatcima DHMZ-a, "Klimu Hrvatske određuje njezin položaj u sjevernim umjerenim širinama i pripadni vremenski procesi velikih i srednjih razmjera. Najvažniji modifikatori klime na području Hrvatske jesu Jadransko i šire Sredozemno more, orografija Dinarida sa svojim oblikom, nadmorskom visinom i položajem prema prevladavajućem strujanju, otvorenost sjeveroistočnih krajeva prema Panonskoj ravnici, te raznolikost biljnog pokrova. Stoga u Hrvatskoj prevladavaju tri glavna klimatska područja: kontinentalna, planinska i primorska klima." (<http://klima.hr/klima.php?id=k1>; 22. 4. 2015.).

¹² "Zahvaljujući velikoj varijabilnosti činitelja tvorbe tla, u našem je prostoru nastalo mnoštvo genetskih i ekoloških kontrastnih tala. Černo zem, eutrično smeđe tlo i lesivirano tlo na lesu zauzimaju oko 15% ukupne površine Hrvatske i naša su najproduktivnija tla, najviše zastupljena u Slavoniji i Baranji. Aluvijalna i hidromorfna (močvarna) dijelom meliorirana tla nalaze se uz gl. vodotoke, zauzimaju oko 14% ukupne površine i heterogenih su svojstava. Na pleistocenskim ilovačama sr. Hrvatske najrasprostranjeniji su ravničarski i obronačni pseudoglej (oko 10% ukupne površine). Osrednje su pogodni za poljodjelstvo i vrlo su dobro stanište za šume hrasta kitnjaka. U našem kršu kao gl. tipovi tala ističu se: crnice i rendzine, smeđa tla na vapnencima i dolomitima te crvenica (*terra rossa*). Najviše su rasprostranjena smeđa tla na vapnencima i dolomitima (17 do 18% ukupne površine) i dobra su staništa bukavih i bukovo-jelovih šuma. U višim gorskim predjelima stjenovitih (više od 50%) terena nalaze se organomineralne crnice (10% ukupne površine). To su plitka tla (manje od 25 cm) niske proizvodnosti. Crvenice (oko 6% ukupne površine) nalaze se u eumediteranskom području, imaju crvenu boju, velik udjel gline i poliedričnu strukturu. Nastale su od netopivog ostatka vapnenaca i dolomita u procesu tzv. rubifikacije. Građa je profila rendzina na flišu i saharoidnim dolomitima (7 do 8% ukupne površine) tipa A-C-R. To su litokarbonatna tla što se oblikuju u različitim bioklimatima i imaju širok raspon fizikalnih i kem. svojstava." (<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=61548>; 30. 4. 2015.).

¹³ Usp. "Дачники в России делятся на две категории. Первые в течение многих лет выписывают журнал 'Приусадебное хозяйство', в марте высаживают на рассаду помидоры, огурцы и перец, гордятся своей поликарбонатной теплицей и знают сорта своих роз по именам." (gazeta.ru; 5. 5. 2015.).

¹⁴ "U Zagorje po pepino, tamarilo, feiojoju, goji, arelu i kiwano." (<http://www.vecernji.hr/hrvatska/uzgoj-egzoticnog-voca-i-povrca-u-zagorju-pepino-tamarilo-feiojoju-goji-arelu-i-kiwano-994530>; 1. 4. 2015.).

prilagođene posuđenice.¹⁵ Podatci Ministarstva poljoprivrede Ruske Federacije za 2015. g. navode impozantne brojke planirane i već ostvarene sjetve i sadnje različitih botaničkih vrsta – od čega samo kukuruz zauzima jedan milijun hektara površine.¹⁶

Najzastupljenije Kolumbove botaničke vrste u Hrvatskoj, koje ćemo obraditi s lingvističkog aspekta, jesu sljedeće¹⁷: *bundeva*, *duhan*, *grah*, *krumpir*, *kukuruz*¹⁸, *rajčica*. Od navedenih, krumpir se najuspješnije kroz povijest uzgajao na svim hrvatskim prostorima te je i simbol socijalne kategorije, što se vidi u izrazu: "Krumpir postoji da i sirotinja ima koga guliti."¹⁹ Povijesni podatci govore o važnosti krumpira i u Rusiji nekad (".../ Nicholas I saw his opportunity to promote alternative crops, especially the potato, and instituted new promotional programs /.../ and by 1850 the potato was well established; in 1900 Russia was in second place for European potato production /.../" (DeWitt 2014: 167)) i danas ("В 2011 году /.../ Урожай картофеля превысил 32 млн тонн /.../"²⁰).

Iako su ove botaničke vrste u odnosu na Europu relativno kasno kultivirane u Hrvatskoj (i Rusiji²¹), razvijenost i raširenost regionalizama i njihova današnja

¹⁵ Rijetki su pokušaji prevođenja, usp. neusvojeni naziv za *grapefruit* – *limunika*, prema uvriježenom *grejpfrut*: "I onda jezikoslovac S. Babić predloži naziv: *limunika* – riječ sasvim zgodna, ali gdje ste ikada vidjeli u *štacunu* da prodaju limunike? Limune da, ali limunike ne." (<http://www.forum.hr/showpost.php?p=35829491&postcount=7852>; 7. 5. 2015.); "Zanimljivo je spomenuti da je *limun* inače orijentalizam prema kojemu je Babić stvorio riječ *limunika*, što je najbolji dokaz kako riječi s vremenom mijenjaju svoj status od tuđice preko posuđenice do tzv. 'domaće' riječi." (Granić 2010: 74).

¹⁶ "По оперативным данным органов управления АПК Российской Федерации по состоянию на 30 апреля 2015 года подкормлено 10,8 млн. га или 64,2% к площади сева озимых зерновых культур (в 2014 г. – 10,6 млн. га). ... Кукуруза на зерно посеяна на площади 1,1 млн. га или 38,8% к прогнозу (в 2014 г. – 1,2 млн. га)." (http://www.mcх.ru/news/news/v7_show/37927.285.htm; 5. 5. 2015.).

¹⁷ "Squash, any of various fruits of plants (genus *Cucurbita*) of the gourd family (Cucurbitaceae), widely cultivated as vegetables and for livestock feed. The principal species are *C. maxima* and certain varieties of *C. pepo*.; tobacco, common name of the plant *Nicotiana tabacum* and, to a limited extent, *N. rustica* and the cured leaf that is used, usually after aging and processing in various ways, for smoking, chewing, snuffing, and extraction of nicotine; bean, seed or pod of certain leguminous plants of the family Fabaceae. The genera *Phaseolus* and *Vigna* have several species each of well-known beans, though a number of economically important species can be found in various genera throughout the family; potato (*Solanum tuberosum*), one of some 150 tuber-bearing species of the genus *Solanum* (family Solanaceae). The potato (common potato, white potato, or Irish potato), considered by most botanists a native of the Peruvian-Bolivian Andes, is one of the world's main food crops, differing from others in that the edible part of the plant is a tuber ...; corn (*Zea mays*), also called Indian corn, or maize, in agriculture, cereal plant of the tribe Maydeae of the grass family Poaceae, originating in the Americas, and its edible grain; tomato, any fruit of the numerous cultivated varieties of *Solanum lycopersicum* (formerly *Lycopersicon esculentum*)" (<http://www.britannica.com>; 26. 3. 2015.).

¹⁸ "Columbo je 1492. donio kukuruz u Španjolsku, a na Balkan je došao u drugoj polovici 16. st., te iz Dalmacije u naše krajeve dopremljen je 1572. godine. U prvim pisanim dokumentima nazivan je urmentin." (http://www.obz.hr/vanjski/CD_AGBASE2/index.htm; 1. 4. 2015.).

¹⁹ "U Hrvatskoj se krumpir, 'kruh sirotinje', kako su ga zvali, uzgaja oko 250 godina, a donijeli su ga češki staklari iz Češke." (http://www.belica.hr/pdf/krumpir_knjiga.pdf; 2. 4. 2015.).

²⁰ https://ru.wikipedia.org/wiki/Сельское_хозяйство (5. 5. 2015.).

²¹ Usp. stoljetnu razliku u upotrebi rajčice u prehrambene svrhe u Rusiji: "В середине XVI века томат попал в Испанию, Португалию, а затем в Италию, Францию и другие европейские страны, самый ранний рецепт блюда из томатов опубликован в кулинарной книге в Неаполе в 1692 при этом автор ссылается на то, что этот рецепт родом из Испании. В XVIII веке томат попадает в Россию, где вначале возделывался как декоративное растение. Овощной продовольственной культурой растение было признано благодаря русскому учёному-агроному А. Т. Болотову (1738 – 1833)." (<https://ru.wikipedia.org/wiki/Томат>; 2. 4. 2015.).

frekventna upotreba dokaz su njihove prihvaćenosti²², ali i nekadašnje neujedinjenosti hrvatskih zemalja i izrazitoga talijanskog i njemačkog utjecaja. Primjer suvremene standardizacije općeslavenskoga termina u hrvatskome jeziku jest riječ *češnjak*²³, koja je u potpunosti istisnula standardnu sintagmu *bijeli luk*, ali je s druge strane riječ *češnjāk* preuzela i neizvorni standardni naglasak u nominativu, bez duljine i silaznosti u prvome zavisnom padežu singulara, kao rezultat tendencije unutar standardne akcentuacije prisutne u javnim medijima (usp. *češnjak*²⁴, *češnjaka*). Priobalje, otoci i zaleđe u značenju 'češnjak' rabe riječ *luk*, dok *kapula* označava crveni luk (*allium cepa*; *cepulla*). U prosječnoj hrvatskoj kulinarskoj emisiji standardni će se jezik najmanje upotrebljavati, tako da često riječ *luk*, ako nije jasno iz konteksta, prati i dodatno objašnjenje, odnosno prijevod na standardni hrvatski jezik.

Zastupljenost ovih kultivarā u uzgoju odgovara i brojnosti varijeteta njihovih naziva u hrvatskome jeziku. U tablici se najprije navode standardni oblici, a zatim razgovorni.

Tablica 1.

<i>cucurbita pepo</i>	bundeva	buča, tikva
<i>nicotiana tabacum</i>	Duhan	duvan, duan
<i>phaseolus vulgaris</i>	Grah	bažul, bažulj, pažul, fažol, fižol, pažol
<i>solanum tuberosum</i>	krumpir	krumpīr, kumpir, krompir, kromper, kalamper
<i>zea mays</i>	kukuruz	kuruz, kuruza, keruza, kukuriza
<i>solanum lycopersicum</i>	Rajčica	paradajz, paradajzlin, poma, pomidor, pomidora

U ruskome ćemo jeziku izdvojiti sljedeće nazive, najprije standardne, zatim razgovorne:

Tablica 2.

<i>cucurbita pepo</i>	тыква, тыква обыкновенная, тыква пепо	тыквушка, тыквочка, тыковка
<i>nicotiana tabacum</i>	Табак	табачок
<i>phaseolus vulgaris</i>	фасоль (ж.)	фасоль (м.), фасоля, фасолька
<i>solanum tuberosum</i>	картофель	картошка, картоха, картошечка
<i>zea mays</i>	кукуруза (маис)	
<i>solanum lycopersicum</i>	помидор, томат ²⁵	помидорчик

²² Šulek ih u svojem *Jugoslavenskom imeniku bilja* navodi već 1879. g. kao uvriježene vrste.

²³ Zabilježen u rječnicima Habelića (1670), Belostenca (1740), Patačića (1778). Usp. Vajs (2003: 294).

²⁴ *Češnjāk*; n. mn. *češnjáci* (prema Anić 2000: 121).

²⁵ "Название помидор происходит от итал. pomo d'oro – золотое яблоко. Настоящее название было у ацтеков – томатль, французы переделали его в фр. tomate (томат)." (<https://ru.wikipedia.org/wiki/Томат>; 2. 4. 2015.).

Postoji niz naziva za odabranih šest botaničkih vrsta u obama jezicima te smo odabrali one koji su najfrekventniji u govoru i u kulinarskim emisijama, odnosno nisu arhaični.²⁶

3. ANALIZA KULINARSKIH TERMINA

Analiza ovih kulinarskih termina klimatološki je i kulturološki zanimljiva – uspoređujemo nazive vrsta koje su u uzgoju zastupljene na cijelom prostoru Hrvatske – s iznimkom kukuruza.²⁷ Podatci Ministarstva poljoprivrede Ruske Federacije potvrđuju uzgoj svih spomenutih botaničkih vrsta na državnoj razini i u hobi-uzgoju. S lingvističkoga aspekta uspoređujemo standard, narječja i mjesne govore. Navedeni standardni termini u hrvatskome su jeziku slavenizmi, odnosno kroatizmi (*grah, tikva, rajčica*), turcizmi (*duhan, kukuruz*) i germanizmi (*krumpir*). Riječ *bundeva* ima nejasnu etimologiju i niti jedan referentni izvor ne definira porijeklo ove riječi sa sigurnošću, niti jednoznačno potvrđuje etimologiju njezine kajkavske inačice – *buče*.²⁸ Svi ostali regionalizmi u hrvatskome imaju utvrdivo porijeklo, etimologiju i razdoblje kultiviranja na prostoru Hrvatske.

Ruski standardni termini također su turskoga porijekla (*кукуруза*) ili su preuzeti iz njemačkoga (*фасоль, картофель*) i francuskoga kao jezika posrednika (*табак, момат*), odnosno talijanskoga (*помидор*²⁹). Fonološke karakteristike jezika posrednika uvjetovale su i izgovor ruskih verzija ovih termina.

Analizu ćemo provesti prema tvorbenim načelima i kulturološkim značajkama koje ujedno utječu na tvorbeno obrasce. Lingvistički je za hrvatski jezik karakteristična izražena upotreba dijalekata (narječja) na razini samostalnih jezika – usp. čakavski, kajkavski, štokavski – u funkciji materinskoga jezika u pravome smislu.³⁰ Kulturološki, u hrvatskome i u ruskome društvu hrana ima veliku ulogu.

²⁶ Usp. nazive za *grah* obični već kod Šuleka 1879. g.: "*grab*: grah (98), bažulj (11), fadjuo (81), fasol, fasolj, fasulj (81), fazoli, fažol (82), pažulj (284); *Phaseolus vulgaris* L., grah, opaki i. bieli grah, grah-rogačić, grah rožnjak, počanj, pošanj, pasulj, smišag, rogovilc, rogovilček, laški bob, bažulj, fadjuo, fasol, fižol, fežol, fažoli, fazoli, fažol, fašon, pašuljak, pašon, pažulj, fršon (540)."

²⁷ Usp. današnji i nekadašnji uzgoj u Dalmaciji: "U strukturi proizvodnje na području Dalmacije u uzgoju na otvorenom najzastupljenije vrste povrća su uz krumpir, kupusnjače, lubenice i dinje, rajčica te luk, dok se u zaštićenim objektima navije uzgaja rajčica, krastavac, paprika i salata. (...) U onim dijelovima Dalmacije gdje nije bilo uvjeta za proizvodnju pšenice i kukuruza ili proizvodnja tih žitarica nije bila dovoljna, mijenjalo se ulje, vino ili sol za brašno." (http://www.undp.hr/upload/file/255/127565/FILENAME/Poljoprivredna_bioraznolikost_Dalmacije_s_.pdf; 12. 5. 2015.).

²⁸ Hrvatski jezični portal s natuknice *buča* upućuje na natuknicu *buća*, čije porijeklo povezuje s vulgarnim latinizmom *buttia*, pa odatle upućuje na *bocu*, a s te riječi na *boću*. (<http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>).

²⁹ "(...) Čim je došla prekrštena je u pomidor ili na talijanskom pomo d'oro što znači upravo jabuka od zlata – ili zlatna jabuka.... Tako dolazimo do zaključka da je novo zlatno povrće talijane toliko zapanjilo svojom blistavošću i sjajem da im je izgledalo kao da dolazi iz rajskih vrtova – pa su je tako i nazvali – zlatna jabuka (pomidor) ili rajska jabuka (paradajz apfel/paradajz/rajčica)." (<http://www.opgzorangrbavac.hr/sokovi/sok-od-rajcice>; 6. 5. 2015.).

³⁰ "Ни один славянский язык не обладает таким богатством возможностей и осуществлений, функционирующих самостоятельно и по сегодня. Поэтому чакавский, кайкавский и штокавский не определяются только диалектами хорватского языка (не ставшими основой стандартного языка, кроме западно-новоштокавского), а определяются как системы. (...) Чакавский и кайкавский как системы не являются только диалектами, а самостоятельными, полифункциональными языками." (Čelić 2013: 10).

Standardni hrvatski jezik nedovoljno blisko opisuje mirise *mamine* zavičajne kuhinje.³¹ Zbog toga su regionalizmi zastupljeniji u jeziku i kulinarstvu. Ruski jezik ovu bliskost morfološki najčešće izražava sufiksacijom i stvaranjem deminutivā i hipokoristikā, dok hrvatski jezik rabi regionalizme, odnosno dijalektizme s karakterističnim glasovnim promjenama.

Na temelju usporedbe ovih naziva u dvama jezicima možemo zaključiti da nema razlika u morfemskom sastavu osnove (korijena) između standardnoga ruskog jezika i njegovih razgovornih oblika. U hrvatskome svaki standardni naziv ima svoju inačicu u narječjima i mjesnim govorima. Hrvatski standard u tri od šest primjera riječi ima slavenski korijen – u riječima *grah* (koja postoji i u ruskome, no označava pojam 'grašak' – *зопах*), *tikva* te u prevedenici *rajčica*. Ruski jezik poznaje jedan termin sa slavenskim korijenom, koji označava porodicu tikvenjača, *cucurbitae* – *тыква*. Svi ostali primjeri u ruskome ne podliježu niti načelu purifikacije, niti doslovnoga prevođenja, nego se adaptiraju na fonološkoj i morfološkoj razini. Etimologija riječi *grah* upućuje na njegovu ranu prisutnost u hrvatskome jeziku³², ali ne i u prehrani, za razliku od *graška*, koji je prvotno ta riječ označavala u hrvatskome jeziku, kao što je to slučaj i u ruskome. Rasprostranjivanjem *graha* u pravome smislu nastaje umanjena *grašak* u hrvatskome. No unatoč praslavenskoj etimologiji riječi *grah* u hrvatskome se jeziku prilagođenice botaničke vrste *phaseolus* frekventnije upotrebljavaju: *bažul* (*bažuli*), *pažul*, *fažol*, *fižol*, *pažol*. *Pašta fažol* postala je nacionalno hrvatsko jelo, bez obzira na jezični i kulinarški talijanski izvor i vezanost uz hrvatsku obalu i njezino zaleđe, pa bi tako doslovni prijevod postojeće sintagme u obliku *tjestenina s grahom* s gastronomskoga aspekta neadekvatno predstavljao karakteristike ovoga jela.

Fonološki procesi kroz koje su prošle riječi nastale od pokraćenoga latinskog oblika *phaseolus* – **fasol* u hrvatskome su jeziku sljedeći:

- zamjena /f/ glasovima /p/, odnosno /b/ nakon ozvučenja;
- palatalizacija krajnjega /l/ u /l'/;
- ozvučenje /s/ u /z/, te prelazak u /ž/.

U ruskome glas /f/ ostaje³³ i dolazi do palatalizacije krajnjega /l'/, kao u pojedinim govorima kajkavskoga hrvatskog. U kajkavskim oblicima iste riječi najkarakterističnija je zamjena nekad latentnoga fonema /f/³⁴, netipičnoga za

³¹ "Stoga nije nevažno zapaziti i to da se, nakon svih kulinarskih i gastronomskih *koloratura* i vratolomija Barbieri vraća na dvije točke – noninu kuhinju i prarecept uz posljednju priču u kojem nam nudi sirovu kamenicu, upućujući nas tako na ono bitno u hrani – intimnost iskustva (koje počinje od vlastita doma, često upravo bakinom kuhinjom) te njezino iskonsko značenje (simbolično prikazano zagrizom u meso sirove i još žive školjke) kojim su hrana i hranjenje povezani s krugom života i smrti i uz koje većemo osjećaj posvećenja i tajne koju uvijek iznova trebamo otkrivati." (<http://www.matica.hr/vijenac/258/Poslastica/>; 14. 5. 2015.).

³² "grah ... ie., baltoslav., sveslav. i praslav. **gorchъ* ..." (Skok 1971: 604); "Od psl. **gorbъ* ..." (Gluhak 1993: 243).

³³ "фасоль (...) Через польск. fasola, диал. Fasol из ср.-в.-н. fasōl – то же от лат. Phaseolus (...)" (Фасмер 2004, 4: 187).

³⁴ Усп. ukr. квасоля: "квасоля – і, ж. 1) Городня трав'яниста однорічна рослина родини бобових, що має в стручках овалні зерна. 2) збірн. Плоди (овальні зерна) цієї рослини, які вживають для їжі (...)" Український тлумачний словник (http://ukrainian_pronouncing.academic.ru/3246/квасоля; 7. 5. 2015.); ali i физоля: "физоля – лі, ж. Пр. Квасоля. Физоля біла (біла квасоля); Физоля тарчаста (різнокольорова квасоля); Физоля яськи (квасоля ясьок); Физоля шипкова (квасоля); Физоля піхотна (піша квасоля) (...)" *Словник лемківської говірки* (ibid.).

slavenske jezike³⁵, fonemom /p/ te palatalizacija krajnjega sonanta /l/ u /l'/, čime kajkavski hrvatski provodi zakone koji postoje i u ruskome (i ukrajinskome, npr. – v. bilj. 35) jeziku. Zanimljiva je i potvrda analogne promjene roda u razgovornome obliku *фасоль* ženskoga roda *i*-deklinacije, koji se može javiti i u muškome obliku; riječ *фасолька* sufiksom *-k-* olakšava svoj izgovor.

Kao i riječ *grah*, i *tikva*³⁶ ima svoje utvrdivo rano slavensko porijeklo. Vrsta *Cucurbita pepo* u hrvatskome ima specijalizirani naziv za okruglu mesnatu povrtnicu: standardno, osim tikve, upotrebljava se i riječ *bundeva* te u kajkavskome – *buča*. Njihova je etimologija, kako smo već rekli, u hrvatskome jeziku nejasna, a u ruskome ih nema, za razliku od slavenizma *tikva* i njegove razgovorne umanjenice.

Riječ *duhan* u hrvatskome je turskoga porijekla³⁷ te, osim variranja fonema /h/, nema drugih oblika u hrvatskome jeziku. Fonem /h/ alternira s /v/ ili s /ø/. Iako je riječ *tabak* poznata u hrvatskome jeziku, ne upotrebljava se; upotrebljava se riječ istoga korijena *tabakera*; riječ *tabak* postoji i kao prezime.³⁸ Ruska riječ *табачок* potvrđuje prihvaćenost vrste sufiksacijom i stvaranjem umanjenice, odnosno hipokoristika.

Od svih navedenih pojmova, osim riječi *tikva* s identičnim značenjem, ruski i hrvatski dijele isti korijen u posuđenici *kukuruz(a)*; u oba slučaja radi se o turskoj riječi *kokoros*³⁹ koju Čudinov u svojem rječniku stranih riječi⁴⁰ spominje 1910. g., a Šulek 1879. g. Hrvatski zastarjeli nazivi *turkinja*, *turščica*, *turska pšenica*⁴¹ itd. potvrđuju jezik posrednik. Usporedimo li ruski i hrvatski, fonološka adaptacija turcizma *kokoros* u hrvatskome je rezultirala većim brojem varijanata. Podudarnost je prelazak oba /o/ u /u/ u obama jezicima – *kukuruz* – *кукуруза*, iz srednjega stražnjeg u visoki stražnji.⁴² U hrvatskome primjeru *kukuriza* ostvario se prelazak visokoga stražnjeg glasa /u/ u visoki prednji /i/. Osim promjene samoglasnika, u hrvatskome dolazi i do gubitka slogova, haplogologije, u sljedećim oblicima: *ku[ku]ruz* = *kuruz*; uz

³⁵ "Glasa *f* nije bilo u slavenskim jezicima i u njih je unesen iz drugih jezika (često upravo preko iménâ) ali je *f* nastao i oponašanjem zvukova (onomatopejom)" (Šimunović 2006: 183).

³⁶ "[Иллич-Свитыч (Этим. исслед. по русск. языку, I, МГУ, 1960, стр. 21 и сл.) объясняет праслав. *tyky из *tykati при отражении *tyku в словц. Праслав. *tyku, по его мнению, распространилось у сев. славян позднее сравнительно с южными и чеш.-словц. группой." (<http://dic.academic.ru/dic.nsf/vasmer/49361>; 26. 3. 2015.).

³⁷ "(...) međunarodno ime za *duhan* (što je izvorno arapsko-turska riječ *pára*) *tabak* / *tabak* (od *tobacco*, što je španj. oblik izvorne riječi iz Taino jezika, koja je značila 'lisna smotka' toga pušiva od Kolumbova vremena" (Ladan 2006: 478).

³⁸ "Poslije godine 1586. u prvom popisu umrlih u okružju Groie del Colle navode se osobe sa slavenskim patronimima i etnicima ... mitella Tabacca (Tabak) (...) U to doba moguće je pretpostaviti vezu s turskim *tabak* 'kožar' poput takvih prezimena u zapadnoj Hercegovini ili srednjoj Dalmaciji." (Šimunović 2006: 409).

³⁹ "kukuruz m kukuriza = (sa haplogologijom kuruza (Zagreb) = (sa zamjenom dočeta -uz kukuruz v. Slavenima je došla preko turskoga: tur. kokoroz – mo-moroz. Nikolić vidi u -oroz tur. uruz 'riža', a koku-i mum-smrad, dakle kao 'riža nižeg svijeta, raje'. Upor. nazive slov. turščica (poimeničen pridjev na -ica od turski) = tal. gran turco." (Skok 1972: 228–229).

⁴⁰ Usp. *Словарь иностранных слов, вошедших в состав русского языка*. СПб: 1910.

⁴¹ "kukuruz: kukuruz, kukuruza (183), kuruza (187); Zea Mays L., kukuruz, kukuruza, kuruza, kurelj, kuruza, debelača, golokud, turkinja, turščica, turšca, turšica, turska pšenica, kolomboč, frmentin, fermentun, furmentin, urmentin, mrtin, trekinja, trakinja" (564) (Šulek 1879).

⁴² Marušić (1984: 296) navodi primjer *koruza*, u kojem se zadržalo /o/ u prvome slogu: "Kukuruz – zea mays. *Drugi nazivi*: kuruza, kuruz, kuruza, turska pšenica."

promjenu roda – *kuruza* te, uz ostvaraj /e/, *keruza*. Kajkavski oblici *kuruza*, *keruza* i *kukuriza* dijele s ruskom riječi *кукуруза* ženski rod.

Njemački je poveznica kao jezik posrednik u prihvaćanju botaničke vrste *solanum tuberosum* i standardnih naziva *krumpir* u hrvatskome i *картофель* u ruskome. *Krumpir* je preoblikovan prema dijalektizmu⁴³ *Grundbirne* (**Gruntbir*), dok je *картофель* nastao prema frekventnoj riječi *Kartoffel*.⁴⁴ U hrvatskome je došlo do obezvučenja /g/ u /k/ i /b/ u /p/ te prelaska /n/ u /m/ (zbog nestanka zubnoga /t/). Ruski naziv, osim karakterističnoga procesa palatalizacije krajnjega /l'/, ima i potvrđenu neslogotvornost istoga, početnoga /l/, palataliziranoga u /l'/. S današnjega bi se aspekta moglo zaključiti da je njemački pravopis utjecao na izgovor ruske riječi. Upravo se nadomještanjem nekarakterističnih glasova za ruski jezik potvrđuje važnost krumpira kao prehrambene namirnice, što je rezultiralo tipičnim stvaranjem umanjica – u našem slučaju *картошка*, riječ oblikovana sufiksacijom – te posljedično morfonološkim ostvarajem zamjene /f/ glasom /x/ i prelaskom u /š/. Osim standardnoga oblika *krumpir*, česti su i sljedeći oblici u hrvatskome jeziku: *krumpir*, *kumpir*, *krompir*, *kromper*, *kalamper*, *kalampjer*. U njima se pokazuje supostojanje različitoga naglasnog sustava u hrvatskome jeziku: usp. *krùmpir* – *krumpir*. U primjeru *krompir* mijenja se vokal stražnjega reda od visokoga prema srednjem (/u/ > /o/) te prednji visoki u prednji srednji (/i/ > /e/) kod *kalamper*. Potonja je riječ zanimljiva jer ju ne navodi niti jedan rječnik hrvatskoga jezika; kao leksička jedinica pokušava se bilježiti tek u novije vrijeme.⁴⁵ Riječ je vrlo frekventna i odavno poznata, ali je izraziti regionalizam i veže se uz Međimurje. Kulinarika ovoga kraja odavno je poznata po specijalitetu, odnosno izrazu *kalapajsani kalamper*.

*Rajčica*⁴⁶ je jedina prevedenica u hrvatskome jeziku. Poznat je i autor kalka – Bogoslav Šulek, koji je njemačku pokraćenu sintagmu *Paradiesapfel* sufiksacijom oblikovao u *rajčicu*, koja nije zaživjela u govoru. *Paradies*, odnosno *Paradeiser* na hrvatskim je prostorima pod njemačkim, odnosno austrijskim utjecajem dao riječ *paradajz*.⁴⁷ Ova se pak u kajkavskome može javljati i u obliku *paradajzlin* kako bi se u izgovoru izbjegla suglasnička skupina (usp. oblike riječi *bicikl* – *biciklin*). Prostori pod talijanskim utjecajem od *pomo d'oro* dobili su, uz alterniranje, složenicu *pomidor*, koja se krati u *poma* – hipokoristik karakterističan za ruski jezik, ne toliko za hrvatski. Ruski jezik poznaje talijanizam *помидор* i ravnopravan *томат*. Oba naziva oblikuju pridjeve, iako se finalni proizvodi ove vrste izražavaju korijenom *tomat* + *n* + *yj* (*томатное пюре*, *томатная паста*, *томатный сок*). Riječ *помидорчик* potvrđuje produktivnost procesa sufiksacije u ruskome jeziku.

⁴³ Usp. "(landschaftlich) *Erdapfel*, *Erdbirne*, Grumbeere, *Grundbirne*; (alemannisch) *Herdapfel*; (österreichisch veraltend) *Bramburi*." (<http://www.duden.de/rechtschreibung/Kartoffel>; 15. 5. 2015.).

⁴⁴ "картофель ...из нем. Kartoffel; формы на -а пришли через польск. kartofla из нем., где первонач. Было Tartuffel, которое пришло в нем. из. ит. tartufo, tartufolo ..." (Фасмер 2004, 2: 204).

⁴⁵ Usp. Blažeka 2008: 12. "Oranice se nazivaju i prema kulturi koja raste (ili je rasla) na njima, npr *kalamper'išće* 'zemljište na kojem raste krumpir'"; Novak u *Kajkavskom rječniku* (crnamatizemla.com; 24. 5. 2015.).

⁴⁶ Riječi *rajčica* nema kod Skoka u trećem svesku iz 1973., nema riječi *paradajz* ni u drugom svesku iz 1972.

⁴⁷ "Die Tomate (*Solanum lycopersicum*), in Südtirol und im Osten Österreichs meist sowie im Western seltener Paradeiser (seltener Paradeisapfel oder Paradiesapfel) genannt (...)" (de.m.wikipedia.org/wiki/Paradiesapfel; 24. 5. 2015.).

4. ANALIZA KULINARSKIH TERMINA – PRINCIPI TVORBE

U hrvatskome jeziku možemo govoriti o različitim pristupima tvorbe riječi u standardnome jeziku i narječjima, odnosno u hrvatskome jeziku kao sustavu. Standardni hrvatski jezik prevodi internacionalne riječi prema jeziku vezanom uz naciju donositelja određene namirnice. Narječja hrvatskoga jezika – čakavsko, kajkavsko i štokavsko – fonološki i morfološki adaptiraju internacionalizme i često ih upotrebljavaju kao osnovu za daljnje oblike, usp. *paradajz* – *paradajzlin* (sufiksacija), *pomidor* – *poma* (pokraćivanje, hipokoristik, promjena gramatičkoga roda).

Ruski jezik u konkretnim primjerima ne provodi purističko načelo kalkiranja internacionalizama⁴⁸ ni u standardu, ni u govornome jeziku; ruski jezik provodi fonološku i morfološku adaptaciju (češće na nultoj razini); sufiksacijom stvara umanjenice, odnosno hipokoristike. Prevedenice su zamijenjene, u slučaju da se upotrebljavaju, opisnim izrazima – tek tada sadržavaju ruski korijen, odnosno riječi.

Bez obzira na to što oba jezika preferiraju neslavenski korijen, procesi u adaptiranju karakteristični su jezični zakoni hrvatskoga i ruskoga jezika. Oblici izvan hrvatskoga i ruskoga standarda nisu odraz samo leksičkoga bogatstva i nikako nisu sporednoga značenja, već su odraz regionalne bliskosti prema materinskom jeziku i hrani:

Pa komu da ne zaigra srce od ponosa, gledajući onoliko bogatstvo svoga jezika? Koliko to mnoštvo imenah istu biljku značećih! Koliko obilje raznolikih riečih iz istoga koriena izvedenih! Kolika dosjetljivost kod priljublivanja tudjih riečih, da se jedva domišljaš njihovu tudjemu poreklu! U tom pogledu može se, što ja znadem, samo ruski jezik s našim porediti. (Šulek 1879: XII)

LITERATURA

Anić, Vladimir. 2000. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi liber.

Blažeka, Đuro. 2008. "Prijedlog izrade koncepcije Rječnika poljoprivrednog nazivlja u međimurskom dijalektu". *Croatia et Slavica Iadertina* 4: 157–180.

Čelić, Željka. 2013. Сопоставительная фонетика русского и хорватского языков / *Poredbena fonetika ruskoga i hrvatskoga jezika*. Sveučilišni udžbenik. Zagreb: FF Press.

Черных, Черных, Павел Я. 1999. *Историко-этимологический словарь современного русского языка*. Москва: Изд. Русский язык.

⁴⁸ Usp. zanemarivanje načela purifikacije već u drugoj polovici 19. st.: "Выработке русской научной терминологии придавалось большое значение; каждый латинский термин старались передать русским словом, постепенно изменяя и совершенствуя их. В этом отношении позднее, во второй половине XIX и особенно в XX в., утратилось это стремление старых ботаников выражаться только по-русски, и в наш научный язык начали вводить большое количество иностранных терминов, нередко без достаточного основания." (Комарницкий 1947: 115).

DeWitt, Dave. 2014. *Precious Cargo: How Foods From the Americas Changed The World*. Counterpoint.

Фасмер, Макс. 2004. *Этимологический словарь русского языка*. Москва: Астрель. Аст.

Gluhak, Alemko. 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: August Cesarec.

Gelenčir, Josip i Jasenka Gelenčir. 1991. *Atlas ljekovitog bilja*. Zagreb: Prosvjeta.

Granić, Jagoda. 2010. "Purizam ili o(d)brana autohtone bosanske/bošnjačke, hrvatske i srpske leksičke norme". *Die Unterschiede zwischen dem Bosnischen / Bosniakischen, Kroatischen und Serbischen*. Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität: 65–84.

Hume, Robert. 1992. *Christopher Columbus and the European Discovery of America*. URL: <https://books.google.hr/books> (26. ožujka 2015.).

Klaić, Bratoljub. 1978. *Rječnik stranih riječi: tuđice i posuđenice: [A – Ž]*. Zagreb: NZ Matice hrvatske.

Klaić, Bratoljub. 1990. *Rječnik stranih riječi: tuđice i posuđenice. [A – Ž]*. Zagreb: NZ Matice hrvatske.

Комарницкий, Н. А. 1947. "Морфология растений в Очерки по истории русской ботаники". Москва: Изд. Московского общества испытательной природы: 115–173.

Ladan, Tomislav. 2006. *Etymologicon. Tumač raznovrsnih pojmova*. Zagreb: Masmedia.

Marušić, Rade. 1984. *Ljekovitim biljem do zdravlja*. Zagreb: Mladost.

Skok, Petar. 1971. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: JAZU. URL: <http://www.scribd.com/doc/32934467/Petar-Skok-Etimologijski-Rjecnik-Hrvatskoga-Ili-Srpskoga-Jezika#scribd> (2. travnja 2015.).

Šimunović, Petar. 2006. *Hrvatski prezimenik*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Šugar, Ivan. 2008. *Hrvatski biljni imenoslov. Nomenclator botanicus Croaticus*. Zagreb: Matica hrvatska.

Šulek, Bogoslav. 1879. *Jugoslavenski imenik bilja*. Zagreb: JAZU.

Vajs, Nada. 2003. *Hrvatska povijesna fitonimija*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Vojvodić, Jasmina. 2010. *Hrana. Od gladi do prejedanja. Zbornik znanstvenih radova*. Zagreb: Disput: 9–15.

INTERNETSKI IZVORI

URL:<http://www.agroklub.com/sortna-lista/povrce/krumpir-124/> (1. travnja 2015.).

URL:http://www.belica.hr/pdf/krumpir_knjiga.pdf (2. travnja 2015.).

URL:<http://www.bolshoyvopros.ru/questions/181736-skolko-kulinarnyh-shou-na-tv-kakie-na-kakih-kanalah.html>. (1. veljače 2015.).

URL:<https://books.google.hr/books> (26. ožujka 2015.).

URL:<http://www.britannica.com> (26. ožujka 2015.).

URL:<http://dic.academic.ru/dic.nsf/vasmer/40713> (1. veljače 2015.).

URL:<http://www.duden.de/rechtschreibung/Kartoffel> (15. svibnja 2015.).

URL:de.m.wikipedia.org/wiki/Paradiesapfel (24. svibnja 2015.).

URL:http://en.wikipedia.org/wiki/Columbian_Exchange (26. ožujka 2015.) / Колумбов обмен.

URL:<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=61548> (30. travnja 2015.).

URL:<http://www.etymonline.com/index.php?term=tomato> (2. travnja 2015.).

URL:<http://www.forum.hr/showpost.php?p=35829491&postcount=7852> (7. svibnja 2015.).

URL:gazeta.ru, "5 овощей, которые проще вырастить, чем купить. Мангольд, репа, пастернак, кольраби и брокколи – что нужно вырастить своими руками" (5. svibnja 2015.).

URL:<http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search> (6. svibnja 2015.).

URL:http://www.genetics.timacad.ru/gencoll_tom_hist.htm (2. travnja 2015.).

URL:<http://klima.hr/klima.php?id=k1> (22. svibnja 2015.).

URL:<http://www.matica.hr/vijenac/258/Poslastica/> (14. svibnja 2015.).

URL:http://www.obz.hr/vanjski/CD_AGBASE2/index.htm (1. travnja 2015.).

URL:<https://ru.wikipedia.org/wiki/Tomar> (2. travnja 2015.).

URL:<http://www.vecernji.hr/hrvatska/uzgoj-egzoticnog-voca-i-povrca-u-zagorju-pepino-tamarilo-feiojoju-goji-arelu-i-kiwano-994530> (1. travnja 2015.).

The Evolution of Corn. The history of modern-day maize begins at the dawn of human agriculture, about 10,000 years ago. URL:<http://learn.genetics.utah.edu/content/selection/corn/> (2. travnja 2015.).

URL:http://www.undp.hr/upload/file/255/127565/FILENAME/Poljoprivredna_bioraznolikost_Dalmacije_s.pdf (12. svibnja 2015.).

URL:<http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (8. veljače 2017.).

COLUMBUS' VEGETABLES IN CROATIAN AND RUSSIAN LANGUAGE

Geographical origin of the most common vegetables, brought in Europe by Cristopher Columbus, is one of North, Central and South American decent. Theory of languages in contact confirms that word loans (botanical terms) are entering the language at the same time as an object itself (botanical species). Accordingly, terms for Columbus' vegetables are word loans in Croatian and Russian language. We will compare mentioned terms in these two Slavic languages; answer, whether these loan words are calques and do these calques have Slavic route or are they adapted (and how – on phonological and morphological levels), we will determine the language that has been influencing on the process of making calques.

KEY WORDS: *calque, Croatian language, loan words, morphological adaptation, phonological adaptation, Russian language*